

НАША НІВА

Год IX.

28 Жніўня 1914 г.

№ 34

Друкуецца і скоро выйдзе

„БЕЛАРУСКИ КАЛЕНДАР“

на 1915 год.

Календар друкуецца двума асобнымі выданьнямі: рускімі і лацінскімі літэрамі, з іншым у кожным тэкстам.

Заказы на календар трэба прысылаць загадзе у „Беларускую Кнігарню“
Вільня, Завальная № 7.

Першы месяц вайны.

Мінуў ужо месяц з лішнім гэтай як сьвет-сьветам найвялікшай агульна-эўропэйскай вайны. Што яна людзям прынесла, хто каго да гэтага часу змог, калі скончыцца—вось тэс пытаньня, якіе цяпер кожнаму насавываюцца на думку. Прышла вайна мала чаго высёлага, хіба толькі тое, што людзі добра ей глянулі у вочы і добра пазналі, што гэта такое агульна людзкае нешчасьце, якое, каб не варчалася ніколі.

Хто каго з ваякаў змог—гэта разгледзім па парадку. Пачался ваенная заверуха ад Аўстрыі і Сэрбіі. Як ведама, Сэрбія ня выпадзіла жаданьняў Аўстрыі і гэта апошняя абвесьціла ей вайну. Спачатку перавага была якбы на старане Аўстрыі, але пасля сэрбы звярнуліся і атпёрлі аўстрыякоў з вялікімі для іх стратамі. Апошнімі днямі аўстрыякі час ад часу абстрэліваюць толькі усё ешчэ Бельград і на гэтым якбы іх вайна с сэрбамі далей і не насоваецца.

Нямеччына, абвесьціўшы вайну чужыне адначасна Расеі, Бельгіі і Францыі, памылілася троху у сваіх плянах. Думала яна хутка перакінуць цераз Бельгію войска у Францыю, разграміць яе і тады ўсімі сіламі рынуцца на Расею. Гэта ей не ўдалося. Дзякуючы моцнаму і геройскаму супраціўленьню бельгіяцаў, немцы шмат часу і войска патрацілі, пакуль не змаглі гэтай старонкі, а за гэты час расейцы і французы як след прыгатаваліся да вайны. У часе змаганьня з Бельгіяй, немцы былі змушаны вясці бітвы с Францыяй і Расеяй. С пачатку палажэньне было не выразнае, але пад канец высветлілася. Немцы амаль ня саўсім зававалі Бельгію, а с французамі ідзе ў іх бітва с пераменным шчасьцем, хоць усё-ж такі, трэба прызнацца, што францускае войска пад напорам большых сіл нямецкіх і с погляду тактыкі ваеннай атступае у глыб сваёго краю, і цяпер чужыне не каля самага Парыжу ідзе ваеннае змаганьне. Поруч з бітвамі у Бельгіі і Францыі немцы перайшлі былі у некаторых мейсцах расейскую граніцу у Польшчы, але не надоўга. Расейская армія рушылася у свой

чарод у Прусію (Усходнюю) заняла з бою шмат гарадоў і некалькі важных у ваенным дзеле пунктаў, ды змогла такім парадкам немцоў пакінуць занятыя польскія гарады. Апошнімі днямі нічога такога важнага паміж немцамі і расейцамі не чуваць. Адбыўся юцца толькі не вялікіе стычкі.

Услед за Нямеччынай абвесьціла вайну Расеі і Аўстрыя. Тут так сама с пачатку аўстрыякі перайшлі у некаторых мейсцох расейскую граніцу, але ізноў-ж не на доўга. Расейскае войска перайшло аўстрыяцкую граніцу і вядучы с праціўнікамі праз колькі дзён заўзятыя бітвы, змагла яго і заняла Львоў і Галіч, самыя важныя пункты у Галічыне. Аўстрыякі атступілі з агромнымі стратамі у людзях, аружжы і інш. І цяперака пакідаюць занятыя у Расеі мейсцы.

Умешалася у гэту вайну і Англія. Перакінула яна на французскую граніцу у помач французам каля 150 тысяч сваёго войска, але у цяперашнюю вайну гэтка армія мала што можа зрабіць. За тое на моры англічане чужыне саўсім запанавалі. Нямецкі флот нікуды ня можа рушыцца, а ў некаторых страчах з ангельскім пацярпеў немалыя шкоды.

Чэрнагорыя так сама задзёрлася з Аўстрыяй, але значнай перавагі на тую ці другую старану не чуваць.

Вайна Японіі з Немцамі за вясну Кіао-Чао пакульшто—на пачатку і вельмі важнага значеньня не мае, адно толькі што флот японскі ўзмацуе марскія сілы праціўнікоў Нямеччыны.

Другіе эўропэйскія дзяржавы, не ўцягнутыя ешчэ у вайну, дружна к ёй прыгатаўляюцца, як напрыклад Турцыя і Італія.

З усёй гэтай вайны хіба найбольш пакульшто уцярпела Бельгія і Аўстрыя: першую саўсім немцы разбілі, а другая прайграла вайну с Сэрбіяй і як бачым дастаецца ей і ад Расеі.

Калі вайна скончыцца і ў чыю карысьць—трудна згадаць. Адно толькі ведаем, што кожная з ваюючых дзяржаваў, пачынаючы вайну, рабіла цвёрдае настанавленьне не пакідаць аружжа, пакуль не зваюць свайго праціўніка. Але як-ні-як нехта-ж ды будзе зваеваным.

Аўстрыякоў атбіты расейцамі. Непрыяцель пакінуў тры гарматы, дзесяць пулемётаў і больш тысячы палонных. Страты аўстрыякоў вялікіе. Армія перабраўшыся

у Галічыну, пасавываюцца з добрымі skutкам к Львову. Праціўнік атступае. Захоплено расейцамі некалькі гарматоў, пулемёты і яшчэкі з набоямі. Посьціг трывае. Асабліва заўзятыя бітвы адбываліся за панаваньне над рэчкай Гнілая Ліпа. Ня глядзючы на тое, што з усёй бакоў перавага была на старане аўстрыякаў, пызыція гэта была здабыта расейскім войскам. Проба аўстрыякоў стрымаць расейцоў ад стараны Галіча не ўдалася. І тут расейцы аткінулі аўстрыякоў з вялікімі стратамі для апошніх. На полі бітвы пахавана 4800 аўстрыяцкіх трупаў. У гэтай бітве расейцы узялі у палон аднаго генерала, шмат палонных, 32 гарматы, адно знамя і інш.

Пасьле семідзённай заўзятай бітвы расейская армія заўладала пераднімі сільна умацаванымі пазыцыямі Львова на 15—20 вёрст на ўсход ад гораду. Пасьля вельмі заўзятай бітвы 19 жніўня, аўстрыякі сталі ў беспарадку уцекаць, пакідаючы багатую ваенную здабычу і шмат забітых, раненых і палонных. Гэта армія аўстрыяцкая, зложаная с трох з лішнім корпусоў саўсім разбіта. Каля Гнілой Ліпы ўзята расейцамі ешчэ 31 гарматы. Агульная лічба здабытых гарматоў у Львоўскім напрамку каля 150.

19 жніўня непрыяцельскія сілы масьціліся перарваць наш цэнтр між Люблінам і Холмам, але не ўдалося. Напіраньне расейцамі астаткі аўстрыяцкіх атрадоў паспешна атступаюць на паўдзень, пакінуўшы знамя, 8 пулемётаў і больш 1000 палонных.

20 жніўня армія генерала Русскаго ўзяла Львоў, а армія Брусілова—Галіч. У Львове папала у рукі расейцоў вялікая ваенная здабыча.

Левае крыло арміі расейскай стала наступаць на аўстрыякоў с 4 жніўня, і па 21 жніўня прайшло 220 вёрст находзючыся у непрыяцельнай бітве с праціўніком.

22 жніўня Паміж Віслаю і Бугам, пачаўся пераход у агульнае наступаньне расейскаго войска на аўстрыякоў. Адбываліся заўзятыя бітвы Моцнае супраціўленьне аўстрыякоў расейцы скрышылі і ўзялі вялікую здабычу.

На ўсім фронце крывавае бітвы. Расейцы пасунуліся, наперад. Каля Красностава акружаны і здаўся 45 аўстрыяцкі поўк у саставе камандзіра. 44 афіцэроў і 1600 салдатаў. Завят расейцамі Стрый. Расейская конніца—на перавалах Карпацкіх гор.

23 жніўня. На Люблінскім і Холмскім напрамках заўзятыя бітвы. Расейцы ўзялі 5000 у палон.

Расейска Нямецкая. На ўсходней Пруссіі у Растэнбургу і Россэлю мейсцовыя жыхары абстрэлівалі расейскую конніцу. На жыхароў за гэта наложана контрыбуцыя.

Расейская конніца сачыла непрыяцеля каля Альленштэйна, занятаго цяперака нямецкім войскам. Мост каля Тапау немцы спалілі.

23 жніўня. Нямецкі закаваны у броню поезд, прыехаўшы да Александрова, сіліўся бамбардаваць Влоцлавак, але быў атпёрты праз наша войска.

Агулам паміж расейцамі і немцамі за апошні час адбываюцца толькі дробныя стычкі. З заходняго тэатру вайны (француска-нямецкаго) немцы перавозюць частцы свайго войска на Усходнюю Прусію.

Француска-Нямецкая. 20 жніўня. Агульнае палажэньне мала-што змянілося. На левым крыле немцы пасунуліся на перад. У цэнтры—без перамен. У Лётарынгіі французы біліся с такой-сякой карысьцю для сябе.

21. С прычыны трываючаго абходнаго руху нямецкай арміі, левае крыло францускаго войска змушэна атступіць на паўдзённа-ўсходнюю старану. У цэнтры і на правым крыле па лініі Вавр-Лётарынгія—Вогэзы палажэньне без перамены.

22. Сярэдняе і правае крыло францускай арміі пачалі агульнае наступаньне на цэлым фронце. На левым крыле ідзе зайдлая бітва; немцы сільна напіраюць. Бітвой са стараны немцоў камандуе сам цар Вільгельм. Немцы стараюцца зламаць цэнтр і левае крыло францускай арміі, каб ачысьціць сабе дарогу к Парыжу, сталіцы Францыі.

24. Спадзяюцца большых бітваў каля Парыжу, 21 жніўня выехаў прэзыдэнт і увесь урад францускі с аталіцы у горад Бордо. Так сама выезджае с Парыжу шмат жыхароў. Кругом горада ладзюць украленьня. Спадзяюцца, што немцы, разбіўшы францускае войска, будуць здабываць Парыж.

Бэльгійска Нямецкая. 18 жніўня пачалося бомбардаваньне немцамі Антвэрпэна, апошняго мейсца схоўкі у Бельгіі бэльгійскаго караля, ураду і часты войска Нямецкая артылерыя акружыла крэпасць шчыльным ланцугом з усёх старон і аткрыла забіяцкую гарматную стрэлянину с цяжкіх гарматоў. Газэты нямецкія паведамляюць, што кароль бэльгійскі с сваёй сямьёй хацеў выехаць с крэпасці у Англію, але гэта яму не ўдалося. На днях караля лёгка раніла разарваўшаяся нямецкая граната.

У Бельгіі немцы заводзюць свае парадкі. Усе бэльгійскія установы грамадзянскія і гасударственныя знаходзюцца пад іх кантролем. Гаспадарыць ва ўсей Бельгіі, апрача Антвэрпэну, як у сябе дома.

Японска-Нямецкая. Паведамляюць, што палажэньне немцоў у Ціндао (Кіао-Чао) вельмі кепскае. Саўсім адрэзаны ад усяго сьвету і німаюць ані якіх з ім зносін, нават па тэлеграфу.

Японцы перахапілі тэлеграму цара Вільгельма да каманданта крэпасці. У тэлеграме пішэцца, каб крэпасць трымалася хоць праз паўгоду, бо аддача Ціндао японцам больш прынесла-бы сору цару Вільгельму, чым аддача расейцам Бэрліну.

Чэрнагорска Аўстрыяцкая. 19 жніўня пасле крывавай бітвы чэрнагорцы набілі пры Вучыдоле аўстрыякоў і змусілі іх атступіць у старану Білецы.

23 жніўня чэрнагорцы разбілі аўстрыякоў каля Болянча у Гердоговіне і захапілі ваенную зда-

ВАЙНА.

Расейска-Аўстрыяцкая.

18 жніўня. на паўдзённым фронце варшаўскаго ваеннаго округу прадаўжаліся заўзятыя бітвы. На ўсім фронце усе атакі аў-

стрыякоў атбіты расейцамі. Непрыяцель пакінуў тры гарматы, дзесяць пулемётаў і больш тысячы палонных. Страты аўстрыякоў вялікіе. Армія перабраўшыся

бычу і харчовыя запасы. Кривавыя бітвы прадаўжаюцца. Немалыя сілы аўстрыякоў стараюцца заняць Грахов.

Вайна на моры.

Францускім ваенным параходам захоплены каля Шербурга аўстрыяцкі параход „Дінора“ з жытамі пшаніцай.

20 жніўня. Дацкі параход „Камма“ наскочыў на міну. Людзей выратаваў ангельскі карабель.

Францускі флот бамбардаваў Каттаро—горад і прыстань у Герцаговіне пры Адрыатыцкім моры.

21 жніўня. На Паўночным моры каля паўночнага Шыльдса шведскі параход „Сьвяты Павал“ наляцеў на міну. Людзі выратаваны.

Вайна у паветры.

19 жніўня. Над Парыжам ізноў лётаў нямецкі самалёт.

Сэрбы падстрэлілі с пулемётоў аўстрыяцкі самалёт, які ляцеў у старану Вышніцы. Лятун ранены.

Над Вэльфорам (у Францыі) 20 жніўня праляцеў нямецкі самалёт і кінуў некалькі бомбоў.

Апошнім часам позна вечарам, у ваколіцы Амьена (у Францыі) адбылася бітва у воблаках. Нямецкія лятунны кідалі бомбы с самалётоў. У той-жэ час узляцелі на паветрэ французскія лятунны і зьбілі тры нямецкія самалёты, якія разам з лятунамі зваліліся на зямлю і згівулі.

На Паўночным моры ангельская падводная лодка (човен) знайшла нямецкі гідроплан (самалёт, які можа лётаць і плаваць) і затапіла яго, забраўшы двух камандзёроў і бомбы.

Каля Зводэна расейцы падстрэлілі нямецкі самалёт. Летунны узяты.

У Італіі.

На граніцы Італіі каля Трыесту Аўстрыякі паставілі 200 тысяч войска. Паведамляюць, што італьянскі генеральны штаб атрымаў прыказ быць гатовым.

У Альбаніі.

После апошняй Балканскай вайны было устаноўлена каралеўства Альбанія, гаспадаром катораі прызначаны быў князь Від. На пасадзе яго падтрымлівалі другія дзяржавы. Цяперака, як пачалася агульна-эўрапейская заверуха, князь Від пакінуў Альбанію, і там цяперака ўстроілі самі жыхары сваё самаўпраўленьне.

У Амерыцы.

Паведамляюць, што урад Амерыкі выклікаў усе свае ваенныя параходы з Максіканскіх вод і размясьціў глаўную частку флоту у паўночнай частцы Атлянтычнага ўзбярэжжа.

Каля вайны.

Умова.

Расей, Францыя і Англія зрабілі паміж сабой умову, па якой ніводная з гэтых дзяржаваў не маець права адна без сагласу другой ісьці на замірэнне у часе цяперашняй вайны. Урады трох гэтых дзяржаваў згаварыліся, што, калі надойдзе момэнт для згавору аб варункх міру, то ніводная с хаўрусніц не мае права жадаць такіх ці сякіх варункоў згоды без сагласу на гэта дзвюх апошніх дзяржаваў.

Награда.

Генерал-ад'ютант фон-Рэвнэнкамф за ваенныя ад'знакі атрымаў награву—ордан Уладзіміра другой клясы з мечамі.

П'воу.

Забраны расейцамі сталічны горад Галічыны—Львоў—знаходзіцца у глаўным ўзмацаваным пункце ўсходняй Аўстрыі. Гэты горад стаіць на рэчэ Польшчы прытоку Заходняга Бугу. У Львове шмат сходаў жалезных і шасэйных да-

рог, каторыя выдуць з адной стараны к расейскай граніцы, а з другой—к крапасіям Перэмышлю і Кракаву і к горным праходам Карпатоў. Горад будаваў князь Даніла Галіцкі у 1259 г. для свайго сына Льва, каторы перанёс сюды сталіцу з Галіча. Каля 1336 г., пасля сьмерці першаго насьледніка кн. Льва, у ім княжыў Болесл. у Мазавецкі. Пасля яго Львоў забраў польскі кароль Казімір Вялікі. У 1340 г. горад вытрымаў асаду Літоўцоў. У 1387 г. яго забралі венгры. Багдан Хмяльніцкі Львоў аблегаў два разы у 1648 і 1655 гг. У 1672 гаду яго аблегалі Туркі і бамбардавалі 14 дзён. У 1704 г. Кароль XII шведскі кароль узяў Львоў. Па першаму раздзелу Польшчы Львоў дастаўся Аўстрыі. У 1805 г. яго забраў Кутузоў, але ужо у 1809 г. горад перашоў к палякам, а па венскаму трактату 1815 году зваралі Аўстрыі.

Львоў вельмі прыгожы горад. Трошку падобен да Кіева. Мае шмат старасьведніх сабораў прыгожай архітэктуры і другіх памятоў штукарства. Ёсьць універсітэт і політэхнічны інстытут. Жыхароў 206 тысяч (украінцоў, палякоў, жыдоў і інш.). Тут пражываў імператарскі намеснік (заўсёды паляк) і засадаў краёвы сэйм.

Ва ўсіх урадовых установах панавала польская мова. У апошніх дзесяцілецьях гэты апаліячаны украінскі горад з астаткімі нямецкай культуры вельмі перамяніў свой нацiанальны фасон с прычыны вялікаго наплыву украінцоў сялян з акалічных вёсак. Устроілі шмат гімназій, вучыцельскіх сямінарыяў і народных школ, дзе ўсё вучылі па украінску. У універсітэце львоўскім так сама чыталіся некаторыя лекцыі па украінску.

Галічына дзеліцца на дзве палавіны: Усходнюю і Заходнюю. У ўсходняй, забранай цяпер Расейцамі, жывуць адны русіны (украінцы уніяцкай веры), апрача польскіх паноў і мешанаго гарадскога насельняня. Палякі жывуць у Заходняй Галіцыі. Цяпер у забранай Галічыне заводзюцца расейскія парадкі. Жыхары дужа прыхільна прыймаюць наша войска.

З Беларусі і Літвы.

З Віленшчыны.

Аб падмогах.

Віленскае губэрнскае прысутства паставіла, што пасынкi запасных салдатаў, пакліканых на ваенную службу, маюць права на падмогу с казны, а няшлюбныя жонкі гэтых запасных права на падмогу не маюць.

Мейсцовы суд.

Міністэрства судаўніцтва (юстыцыі) паведаміла, што с прычыны вайны рэформа мейсцовага суду на Беларусі і Літве па новым законе 1912 г. аткладаецца на неагранічаны час.

Забарона.

Пад караю штрафа да 500 руб. або арыштам на 3 месяцы забаронена выходзіць без належачаго названьня на пляцформы вакзалаў і на палатно чугункі.

Праз неўвагу.

17 жніўня у дварэ Санічкі, дзiенскаго пав., праз неўвагу забіў селянін земскаго начальніка Сыціна. Было так: на палеваньні земскі загадаў селяніну адвясці абодва куркі у стрэльбе і ісьці у сьлед за ім. Селянін паскаўзнуся і паваліўся, а абодва набой паналі у плечы Сыціна, каторы і памёр на мейсцы.

З Міншчыны.

Конфіскацыя мясячніка «Саха».

Сканфіскавана нумэр 24 беларускаго мясячніка «Саха». Вінаватых цягнуць пад суд па 2 пункце 1012 стаьці за невынаўленьне цэнзурных правілоў.

Пажары.

Выгарэла мястэчка Петрыкова, мазырскаго пав. У некалькі гадзін у цэнтры і ў старане мястэчка пажар зністожыў 387 хат і др. будынін. Шкоды аблічываюць на 340 тысяч рубл.

У вёсцэ Здудзічы, бабруйскаго пав. згарэла 39 селянскіх хат. Агнём знішчаны вялікіе запасы усякаго добра. Шкоды больш за 20 тыс. руб.

Пярун.

Каля мястэчка Кароліна, мазырскаго пав., у часе работы на полі пярун забіў двух дзяцюкоў і дзяўчыну.

Паход на гарэлку.

Чатыры сельскіе общества, Галіцкай вол., барысаўск. пав., зрабілі прыгавары аб закрыцьці манаполек.

— Ключаўскі сельскі сход паставіў старацца аб скасаваньні на ст. Негарэное казёнай манаполькі.

— Засадзілі у вастрог на 3 месяцы навагрудзкаго жыхара за безпатэнтную таргоўлю півам.

Суд.

Цягнуць пад суд быўшаго доўгаго казённых лясцоў у Мінскай губ. Набокова за прысваеньне і растрату казённых грошы і быўшаго слудкаго прыстава Кахановіча за хабары і інш службавыя праступкі.

Палонныя.

Цераз Мінск на Смаленск перавязлі апошнімі днямі 130 афіцэроў і 7 тыс. аўстрыяцкіх салдатаў, узятых у палон ў Люблінскай губэрніі. Раненых затрымалі у Мінску і размясьцілі у бальніцах.

З усіх старон.

Проці нямецкіх назвоў.

За прыкладам Петрограда мяняцца і іншыя гарады з нямецкімі назвамі перамяніць на расейскіе. Так сама хочуць некаторыя мяняць свае нямецкія прозьвішчы.

Проці гарэлки.

Гасудар Імператар 22 жніўня Найвышэй загадаў забараніць паўсеместна прадаваньне гарэлки да канца вайны.

За палеваньне.

Холмскі паліцмайстар забараніў палеваць. Кожны, хто пападзецца на полі са стрэльбай, будзе разстрэляны.

Плата за тэлеграмы.

С 15 жніўня звялічана плата за тэлеграмы. Уперад, ня лічучы платы за кожнае слова, дабаўляць трэба ешчэ 15 кап. з тэлеграму, цяпер гэта дабаўка—30 к. Мянца так сама падняць плату і за пісьмы.

Новы папек.

21 жніўня у Рыме выбралі на папежа кардынала Дэле Ніэза. Новы папек называецца Бенэдыкт XV. Радзіўся у Гануі 21 лістапада 1854 году, кардыналам назначаны быў сьнегата 25 мая. У апошнім часе быў болонскім арцыбіскупам.

Рэдактар-Выдавец

І. Луцэвіч.

„Беларуская Кнігарня“

Вільня, Завальная вуліца № 7.

Сулць НОВЫЕ КНИГІ:

- Тарас Гушча „Родныя зьявы“ (25 апаведаньняў, 240 стр.) . . . 60 к.
 Максім Горэцкі „Рунь“ (апаведаньня) . . . . . 40 »
 Констанція Буйло „Курганная кветка“ (зборнік вершоў) . . . 25 »
 Пётра Беларус „Якім Вязодольны“ (апаведаньня) . . . . . 15 »
 Ядвігін Ш. „Васількі“ (24 апаведаньня) . . . . . 30 »
 А. Лёсік „Ня усе-ж разам ягомесьці!“ (апаведаньне) . . . . . 5 »
 Гаршын „Сыгнал“ (другое выданьне) . . . . . 5 »
 „Вялікодная пісанка“ (зборнік; стацей аб беларускім руху і бэлэтрыстыка) . . . . . 30 »
 „Arawiedańnia i leheny“ rozných aŭtoroŭ . . . . . 25 »
 „Раніца“ (Думкі беларускай студэнцкай моладзі, зборнік № 1) 10 »
 А. Бульба „Колькі слоў аб дзявочай опратцы на Беларусі“ . . 10 »
 Масіеў Вугацок „Dudka Biełaruskaja“ (новае чацьвёртае выданьне поўнае) . . . . . 15 »
 „Niekolki stoŭ ab rakucie“ (Wyd. „Biełarusa“) . . . . . 3 »
 МАПА (карта) вайны, на двух аркушах памешчаны усе эўрапейскіе ваюючыя гасударствы (надпісі па расейску), цэна за 2 аркушы . . . . . 30 »

Выпісваючы трэба прысылаць палавіну суммы наперад. Кошт перасылкі далічаецца да тавару.

СУПЭРФОСФАТ

І ДРУГІЕ ПАРАШКІ, А ТАКЖЭ

сечкарні,

малацарні,

манежы,

вяльні

сулць склад Віленскаго Таварыства
Сельскай Гаспадаркі

Вільня, Завальная, № 9.

ТАВАРУ ВЯЛІКІ ВЪБАР.